1. మీ అభిప్రాయం ప్రకారం, భారతదేశంలో కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థ యొక్క జవాబుదారీతనాన్ని పార్లమెంటు ఎంతవరకు నిర్ధారించగలదు?

పార్లమెంటరీ జవాబుదారీతనం ప్రజాస్వామ్య పాలనకు ఒక మూలస్తంభం, కార్యనిర్వాహకుడు శాసనసభను విస్తరించి ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండేలా చూసుకోవడం దీని ఉద్దేశ్యం. భారతదేశంలో, ఈ సూత్రం రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడింది. కార్యనిర్వాహకుడిని జవాబుదారీగా ఉంచడానికి పార్లమెంటు వివిధ విధానాలను ఉపయోగిస్తుంది.

భారతదేశంలో కార్యనిర్వాహక వర్గం యొక్క పార్లమెంటరీ జవాబుదారీతనం యొక్క పరిధి:

ప్రశ్నోత్తరాల సమయం:

- ఎంపీలు మంత్రులను ప్రశ్నించవచ్చు, విధానాలు మరియు నిర్ణయాలను వివరించమని వారిని బలవంతం చేయవచ్చు. (అధికరణం75(3))
- ఉదాహరణ: ఆర్థిక వ్యవస్థపై నోట్ల రద్దు ప్రభావం గురించి ఆర్థిక మంత్రిని ప్రశ్నించడం, దీని ఫలితంగా పార్లమెంటుకు వివరణాత్మక వివరణలు మరియు సమాచారం సమర్పించబడ్డాయి.

జీరో అవర్:

- ముందస్తు నోటీసు లేకుండా ఎంపీలు అత్యవసర సమస్యలను లేవనెత్తడానికి అనుమతిస్తుంది.
- ఉదాహరణ: ప్రాంతీయ జల వివాదాలు వంటి అంశాలను లేవనెత్తడానికి ఎంపీలు తరచుగా జీరో అవర్‌ను ఉపయోగిస్తారు, వీటికి ప్రభుత్వ తక్షణ ప్రతిస్పందన అవసరం.

చర్చలు:

- బిల్లులు మరియు విధానాలపై సమగ్ర చర్చలు పరిశీలనకు హామీ ఇస్తాయి.
- ఉదాహరణ: వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను (GST) బిల్లుపై చర్చ సందర్భంగా, విస్తృతమైన చర్చలు అనేక సవరణలకు దారితీశాయి, ఇది మరింత సమతుల్య పన్ను నిర్మాణాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.

కమిటీలు:

- పార్లమెంటరీ కమిటీలు విధానాలు మరియు అమలును పరిశీలిస్తాయి. (అధికరణం 118)
- ఉదాహరణ: మహాత్మా గాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం కింద నిధుల కేటాయింపుపై PAC పరిశీలన
- హామీ చట్టం (MGNREGA) కార్యక్రమం అమలులో మెరుగైన పారదర్శకత మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంచింది.

కదలికలు:

- అవిశ్వాస తీర్మానాలు వంటి సాధనాలు ప్రభుత్వ మెజారిటీని నేరుగా సవాలు చేస్తాయి. (అధికరణం 75(3))
- ఉదాహరణ: అవిశ్వాస తీర్మానం2018పాలక ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా.

చర్చలు:

- పార్లమెంటరీ నియమాలు లేదా విధానాలను ఉల్లంఘించినట్లు భావించినప్పుడు ఒక ఎంపీ ఒక విషయాన్ని లేవనెత్తుతారు. దీనికి స్పీకర్ నిర్ణయం అవసరం.

- ఉదాహరణ: ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం ఆమోదించబడిన సమయంలో2014బిల్లును నిర్వహిస్తున్న విధానం గురించి అనేక మంది ఎంపీలు క్రమపద్ధతిని లేవనెత్తారు, పార్లమెంటరీ విధానాలను దాటవేస్తున్నారని వాదించారు.

కార్యనిర్వాహక పర్యవేక్షణలో పార్లమెంటు పరిమితులు:

1.మెజారిటీ నియమం:

- బలమైన మెజారిటీ అర్థవంతమైన పరిశీలన మరియు చర్చను పరిమితం చేస్తుంది.
- ఉదాహరణ: వివాదాస్పద వ్యవసాయ చట్టాలను ఆమోదించడం2020 విస్తృత నిరసనలు మరియు మరింత చర్చకు పిలుపుల మధ్య వీటిని ముందుకు తీసుకెళ్లారు.

2.పార్టీ క్రమశిక్షణ:

- ఎంపీలు తరచుగా పార్టీ శ్రేణుల ప్రకారం ఓటు వేస్తారు, స్వతంత్ర పర్యవేక్షణను తగ్గిస్తారు. (ఫిరాయింపుల నిరోధక చట్టం, పదవ షెడ్యూల్)
- ఉదాహరణ: పౌరసత్వ సవరణ బిల్లు చర్చల సమయంలో, చాలా మంది ఎంపీలు అంతర్గతంగా భిన్నాభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు కానీ పార్టీ ఆదేశాల కారణంగా అనుకూలంగా ఓటు వేశారు.

3.పరిమిత సెషన్‌లు:

- పార్లమెంటు పరిమిత రోజులే సమావేశమవుతుంది, వివరణాత్మక పరిశీలనను పరిమితం చేస్తుంది.
- ఉదాహరణ: 2020 లో, పార్లమెంట్ కేవలం33రోజులు మాత్రమే సమావేశమైనది.

4.కార్యనిర్వాహక వర్గం ప్రభావం:

- ఎజెండా నిర్ణయంపై కార్యనిర్వాహకుడి నియంత్రణ శాసన పరిశీలనకు ఆటంకం కలిగిస్తుంది.
- ఉదాహరణ: ప్రైవేట్ సభ్యుల బిల్లుల కంటే ప్రభుత్వ వ్యాపారానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం.

5. మితిమీరిన అధికార వినియోగం:

- కార్యనిర్వాహక వర్గం తరచుగా అధికారాలను ఉపయోగించడం వల్ల పార్లమెంటరీ పరిశీలన దాటవేయబడుతుంది. (అధికరణం 123)
- ఉదాహరణ: సమగ్ర శాసన చర్చను దాటవేసే భూసేకరణ వంటి ఆర్డినెన్స్‌లు.

కార్యనిర్వాహకుడి జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించే చర్యలు:

విధానం: పైన పేర్కొన్న సవాళ్లను పరిష్కరించడం, ఇతర దేశాల (UK, USA) పద్ధతుల గురించి ఆలోచించడం, వినూత్న సూచనలను వ్రాయడం.

1.బలోపేతం చేసే కమిటీలు:

- పార్లమెంటరీ కమిటీల పాత్ర మరియు వనరులను పెంచడం.
- ఉదాహరణ: రాజ్యాంగ పనితీరు సమీక్షించడానికి ఏర్పాటైన జాతీయ కమిషన్ (2002) కమిటీ వ్యవస్థను బలపరిచేందుకు ప్రత్యేకంగా సూచించింది.

2. సమావేశ దినాల పెంపు:

- పూర్తిగా సమగ్ర సమీక్షకు ఎక్కువ పార్లమెంటు సమావేశాలు నిర్వహించాలి.
- ఉదాహరణ: రాజ్యాంగ పనితీరు సమీక్షించే జాతీయ కమిషన్ సిఫారసు చేసిన ప్రకారం, లోక్‌సభకు సంవత్సరానికి కనీసం 120 సమావేశాలు ఉండాలని, రాజ్యసభకు 100 సమావేశాలు ఉండాలని సూచించారు.

3.ప్రతిపక్షాన్ని బలోపేతం చేయడం:

- విపక్ష పార్టీలకు అధిక అధికారాలు మరియు వనరులు అందించడం.
- ఉదాహరణ: షాడో క్యాబినెట్, విపక్ష నిరంతర సమీక్ష కోసం నిర్మాణాత్మక, సమాచారసంపన్నమైన షాడో క్యాబినెట్ ఏర్పాటు చేయడం.

4.స్పీకర్ పదవి స్వయంప్రతిపత్తిని పెంచడం:

- స్పీకర్ స్వయంప్రతిపత్తి మరియు తటస్థతను పెంపొందించడానికి UK నమూనాను అనుసరించడం.
- ఉదాహరణ: UK స్పీకర్ తమ పార్టీకి రాజీనామా చేసి నిష్పాక్షికంగా కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తారు, ఇది స్పీకర్ పాత్ర యొక్క స్వతంత్రతను బలోపేతం చేయడానికి భారతదేశానికి ఒక నమూనా కావచ్చు.

5.శాసన ప్రభావ అంచనా:

- ప్రతిపాదిత చట్టాల సంభావ్య ప్రభావాన్ని అంచనా వేయడానికి ఒక క్రమబద్ధమైన ప్రక్రియను అమలు చేయడం.
- ఉదాహరణ: యూరోపియన్ యూనియన్ ముఖ్యమైన శాసన ప్రతిపాదనల కోసం ప్రభావ అంచనాలను నిర్వహిస్తుంది, అవి విధాన లక్ష్యాలను చేరుకుంటాయి మరియు సామాజిక-ఆర్థిక ప్రభావాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయి.

6.పార్లమెంటరీ బడ్జెట్ కార్యాలయం:

- బడ్జెట్ మరియు ఆర్థిక అంశాలపై స్వతంత్ర విశ్లేషణను అందించడానికి పార్లమెంటరీ బడ్జెట్ కార్యాలయం (PBO) ఏర్పాటు.
- ఉదాహరణ: US కాంగ్రెషనల్ బడ్జెట్ ఆఫీస్ (CBO) బడ్జెట్ విశ్లేషణ మరియు ఆర్థిక డేటాతో కాంగ్రెస్‌కు మద్దతు ఇస్తుంది.

7. ఉపరాష్ట్రపతి ద్వారా 15-పాయింట్ సవరణ చార్టర్:

- భారత ఉప రాష్ట్రపతి ప్రతిపాదించిన 15-పాయింట్ సవరణ చార్టర్ నుంచి సిఫారసులను అమలు చేస్తూ పార్లమెంట్ కార్యాచరణ మరియు బాధ్యతాయుతత్వాన్ని బలోపేతం చేయడం.

కార్యనిర్వాహకుడు ప్రజల సాధారణ ఆకాంక్షలను ప్రతిబింబిస్తూ పనిచేయడాన్ని నిర్ధారించేందుకు కార్యనిర్వాహకుడు శాసనసభకు బాధ్యత వహించడం అనివార్యం, ఇది నౌకను లక్ష్యానికి దారి చూపించే దిక్సూచి లాంటిది. భారత పార్లమెంట్ ఈ బాధ్యతను నిలిపి వచ్చే పద్ధతులను కలిగి ఉండగా, ఈ పరికరాలను మరింత మెరుగుపర్చడం ద్వారా, కార్యనిర్వాహకుడు ప్రజా ఆశయాలు మరియు ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలకు సత్యంగా ఉండేందుకు ఖాయం అవుతుంది.

2. పార్లమెంటరీ కమిటీలు పని చేసే విషయంలో సమస్యలు ఏమిటి? అవి పనిచేయడానికి మీరు ఏ చర్యలను సూచిస్తారు?

పార్లమెంటరీ కమిటీలు శాసన, ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు పరిపాలనపై ఒప్పందంగా, లోతైన సమీక్ష కోసం అత్యంత అవసరమైనవి. రాజ్యాంగంలోని 105, 118 అధికారణాలతో వీరు తమ అధికారాన్ని పొందుతూ, నిష్పక్షపాత చర్చలకు, నిపుణుల ద్విపక్ష సహకారానికి వేదికగా నిలుస్తారు.

ప్రజాస్వామ్యంలో పార్లమెంటరీ కమిటీల ప్రాముఖ్యత

విధానం: శాసన విధులు, కార్యనిర్వాహక పర్యవేక్షణలు ఈ మార్గాల్లో ఆలోచిస్తాయి

శాసన విధులు:

1. **సమస్యల లోతైన పరిశీలన:**
   - లోతైన విశ్లేషణ: బిల్లులు, బడ్జెట్లు, విధానాలు మరియు ఇతర శాసన విషయాలపై సమగ్ర సమీక్ష.
   - నైపుణ్య ధోరణి: కమిటీ సభ్యులైన వారు ప్రత్యేకమైన జ్ఞానం కలిగి, మరింత సమాచారంతో నిర్ణయం తీసుకోవడంలో సహాయం.

2. నిష్పక్షపాత పని:

- తక్కువ రాజకీయ పక్షపాతం: కమిటీలు సాంకేతిక, కార్యాత్మక అంశాలపై దృష్టి పెట్టి, సమర్థ శాసనానికి దారి తీస్తాయి.
- మహానుభావ సూత్రం: పార్టీ గడలుగల బహుమతులను కలిగించి సమగ్ర, సంతులనం ఉన్న సిఫార్సులు చేస్తాయి.

3. శాసనంలో మెరుగుదల:

- **బిల్లుల నిర్వహణ:** బిల్లులను సమగ్రంగా పరిశీలించి, సమర్థవంతమైన, న్యాయసమ్మతమైన మరియు అమలు సాధ్యమైన మార్పులు సూచిస్తాయి.
- **అసంపూర్ణ శాసనాన్ని నివారించడం:** చట్టాలను ఆకస్మికంగా, విశ్లేషణ లేకుండా ఆమోదం చేసేందుకు అడ్డుకుంటాయి.

4. సరళత మరియు అనుకూలత:

- **తాత్కాలిక కమిటీలు:** ప్రత్యేక సందర్భాలు లేదా సమస్యలకు తగిన క్రొత్త కమిటీల ఏర్పాటును మంజూరు చేస్తాయి.
- **సాంకేతిక పరిణామాలు మరియు సమాజ సమస్యలకు అనుకూలత:** ఈ పరిణామాలు పరిశీలించి, శాసన మార్గదర్శకత్వం అందిస్తాయి.

కార్యనిర్వాహక పర్యవేక్షణ:

1. జవాబుదారీతనం మరియు పర్యవేక్షణ:

- **కార్యనిర్వాహకుడిని జవాబుదారీగా ఉంచడం:** వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల పనిని పరిశీలించడం ద్వారా, వారి చర్యలకు వివరణలు కోరడం ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని జవాబుదారీగా ఉంచడానికి కమిటీలు ఒక యంత్రాంగంగా పనిచేస్తాయి.
- **ఆర్థిక పర్యవేక్షణ:** పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీ (PAC) మరియు అంచనాల కమిటీ వంటి కమిటీలు ప్రభుత్వ వ్యయాలను పర్యవేక్షిస్తాయి, ప్రజా నిధులు సమర్థవంతంగా మరియు వాటి ఉద్దేశించిన ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించబడుతున్నాయని నిర్ధారిస్తాయి.

2. అమలు పర్యవేక్షణ:

- **శాసనసభ అనంతర పరిశీలన:** కమిటీలు చట్టాల అమలును పర్యవేక్షిస్తాయి, అవి సమర్థవంతంగా అమలు చేయబడుతున్నాయని నిర్ధారిస్తాయి, అవసరమైన మార్పులు లేదా దిద్దుబాటు చర్యలను సిఫార్సు చేస్తాయి.
- **ప్రభుత్వ పథకాలను మూల్యాంకనం చేయడం:** ప్రభుత్వ సంస్థల కమిటీ వంటి కమిటీలు ప్రభుత్వ పథకాలు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల పనితీరును అంచనా వేస్తాయి, అవి వాటి లక్ష్యాలను చేరుకుంటున్నాయని నిర్ధారిస్తాయి.

పార్లమెంటరీ కమిటీల పనితీరులో సమస్యలు:

1. ప్రస్తావించబడిన విషయాలలో తిరస్కరణ:

- తక్కువ బిల్లులను కమిటీలకు సూచిస్తున్నారు.
- ఉదాహరణ: 16వ లోక్‌సభలో 27% బిల్లులు మాత్రమే DRSCలకు సూచించబడ్డాయి, ఇది 14వ లోక్‌సభలో 60% మరియు 15వ లోక్‌సభలో 71% నుండి తగ్గింది.

2. ముఖ్యమైన విషయాల నిర్లక్ష్యం:

- వ్యవసాయ బిల్లులు మరియు అధికరణం 370 రద్దు వంటి ముఖ్యమైన బిల్లులను కమిటీలకు సూచించలేదు.

3. నైపుణ్యం లేకపోవడం:

- సంక్లిష్ట సమస్యలను సమర్థవంతంగా పరిశీలించడానికి సభ్యులకు అవసరమైన నైపుణ్యం లేకపోవచ్చు.

- ఉదాహరణ: 16వ లోక్‌సభలో, ప్రత్యేక జ్ఞానం యొక్క అవసరాన్ని తెలియచేస్తూ, చట్టం యొక్క సాంకేతిక స్వభావం కారణంగా, ఆర్థికంగా DRSCదివాలా మరియు దివాలా కోడ్‌ను పరిశీలించడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కొంది.

4. తగినంత పరిశోధన మద్దతు లేకపోవడం:

- కమిటీలకు అంకితమైన పరిశోధనా సిబ్బంది లేరు, బాహ్య ఇన్‌పుట్‌లపై ఎక్కువగా ఆధారపడతారు.
- ఉదాహరణ: డేటా ప్రొటెక్షన్ బిల్లుపై జాయింట్ పార్లమెంటరీ కమిటీ, 2019కి విస్తృతమైన సాంకేతిక మరియు చట్టపరమైన పరిశోధన అవసరం, కానీ పరిమితమైన అంతర్గత పరిశోధన మద్దతు కారణంగా అడ్డంకులను ఎదుర్కొంది.

5. రాజకీయ ప్రభావం:

- రాజకీయ పరిగణనలు నిష్పాక్షిక విశ్లేషణ మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడాన్ని కప్పివేస్తాయి.
- ఉదాహరణ: GST బిల్లు రాజకీయ చర్చలు మరియు పార్టీ వైఖరి ద్వారా ప్రభావితమైంది, ఇది పక్షపాతం లేకుండా నిష్పాక్షికంగా విశ్లేషించి మార్పులను సిఫార్సు చేసే కమిటీ సామర్థ్యాన్ని ప్రభావితం చేసింది.

పార్లమెంటరీ కమిటీల పనితీరును మెరుగుపరచడానికి చర్యలు:

1. నైపుణ్యాన్ని పెంపొందించడం:

- కమిటీలకు సహాయం చేయడానికి నిపుణులు మరియు నిపుణులను సలహాదారులుగా నియమించడం.
- ఉదాహరణ: US కాంగ్రెషనల్ రీసెర్చ్ సర్వీస్ మాదిరిగానే పార్లమెంటరీ కమిటీల కోసం ఒక ప్రత్యేక పరిశోధన విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం.

2. పరిశోధన మద్దతును బలోపేతం చేయడం:

- అంకితమైన పరిశోధనా సిబ్బందితో కమిటీలను అందించడం మరియు స్వతంత్ర పరిశోధనా సంస్థలను అనుమతించడం.
- ఉదాహరణ: వివరణాత్మక, నిష్పక్షపాత పరిశోధనతో కమిటీలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి పార్లమెంటరీ పరిశోధన మరియు విశ్లేషణ విభాగాన్ని సృష్టించడం.

3. పారదర్శకతను పెంచడం:

- కమిటీ కార్యకలాపాలను ప్రజలకు అందుబాటులో ఉంచడం మరియు నివేదికలను ఆన్‌లైన్‌లో ప్రచురించడం ద్వారా మరింత పారదర్శకంగా చేయడం.
- ఉదాహరణ: కమిటీ సమావేశాల ప్రత్యక్ష ప్రసారం మరియు కమిటీ కార్యకలాపాలపై సాధారణ ప్రజా నవీకరణలు.

4. సిఫార్సుల చట్టపరమైన బంధం:

- అమలును నిర్ధారించడానికి కార్యనిర్వాహక వర్గం కట్టుబడి ఉండేలా PAC సిఫార్సులను రూపొందించడం.
- ఉదాహరణ: PAC సిఫార్సులకు చట్టబద్ధత కల్పించడానికి శాసనసభ సవరణలు.

5. పరిశోధనా అధికారాలను పెంపొందించడం:

- ఆర్థిక అవకతవకలను నేరుగా పరిశీలించడానికి PAC కి స్వతంత్ర దర్యాప్తు అధికారాలను మంజూరు చేయడం.
- ఉదాహరణ: క్షుణ్ణంగా పరిశీలన కోసం పత్రాలు మరియు సాక్షులను పిలిపించే అధికారం PACకి కల్పించడం.

6. కాలం చెల్లిన కమిటీలను భర్తీ చేయడం:

- రాజ్యాంగ పనితీరును సమీక్షించడానికి జాతీయ కమిషన్ (NCRWC) చేసిన సిఫార్సులను అమలు చేయడం, వాటి ఉపయోగం కాలం చెల్లిన కమిటీలను భర్తీ చేయడం మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఉపాధి వంటి ప్రస్తుత సమస్యలపై దృష్టి సారించిన కొత్త కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం.

7. వ్యాపార నియమాలను సవరించడం:

- అన్ని ప్రధాన బిల్లులను వివరణాత్మక పరిశీలన కోసం శాఖాపరమైన సంబంధిత స్టాండింగ్ కమిటీలకు (DRSCs) సూచించడాన్ని తప్పనిసరి చేయడానికి వ్యాపార నియమాలను సవరించడం.

8. రాజ్యాంగ సవరణ బిల్లుల కోసం ప్రత్యేక కమిటీ:

- రాజ్యాంగ సవరణ బిల్లుల పరిశీలన కోసం ఒక ప్రత్యేక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం, రాజ్యాంగంలో చేసిన మార్పులపై దృష్టి సారించి వివరణాత్మక పరిశీలన జరిగేలా చూడటం.

పార్లమెంటరీ కమిటీ వ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క మూడు స్తంభాలకు మద్దతు ఇస్తుంది: ప్రాతినిధ్యం, జవాబుదారీతనం మరియు ప్రతిస్పందన. చట్టాల నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి, వివరణాత్మక పరిశీలనను నిర్ధారించడానికి మరియు ప్రభుత్వ చర్యల యొక్క మొత్తం జవాబుదారీతనం మరియు పారదర్శకతను పెంచడానికి కమిటీ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడం చాలా అవసరం.